

Jaarverslag 2005

Vereniging Zeeuwse Milieufederatie

**NATIONALE
POSTCODE
LOTERIJ**

**Nationale Postcode Loterij steunt
Zeeuwse Milieufederatie**

De Zeeuwse Milieufederatie is één van de ideële organisaties die in 2005 geld ontvingen van de Nationale Postcode Loterij. Afgelopen jaar keerde de grootste goede doelenloterij van Nederland 223 miljoen uit aan organisaties op het gebied van natuur en milieu, ontwikkelings-samenwerking en mensenrechten. De Milieufederaties ontvingen 2,5 miljoen euro.

www.postcodeloterij.nl

Inhoudsopgave

	Blz.
1. Inleiding	1
2. Doelstelling en visie	2
Doelstelling volgens de statuten	2
Missie en visie van Vereniging Zeeuwse Milieufederatie (uit het beleidsplan 2002-2006)	2
Wie zijn wij?	2
Wat willen we?	2
3. Bestuur en directie	3
Samenstelling bestuur en directie per 31 december 2005	3
4. Stad en Land	4
Omgevingsplan	4
Gemeenten en milieu	4
Opleving atoomstroom	4
Naar een CO ₂ neutrale provincie	5
Energiebesparing in het Midden- en Kleinbedrijf	5
Fijn stof is niet fijn	5
Mobiliteit	5
Planologie	6
5. Milieu en economie	7
Economisch beleid	7
Duurzame innovaties in de metaalindustrie	7
Landbouw	7
Voorlichting over biologische landbouw op aanvraag	7
6. Natuur en landschap	8
Europese wetgeving en Zeeuwse natuur	8
Gebiedsgerichte projecten	8
Duisternis	9
De groene en blauwe aders van Zeeland	9
Platteland	9
7. Water	10
Schelde-estuarium	10
Delta Overleg	10
Integraal waterbeheer	10
Waterkaravaan	10
8. Bureau en medewerkers	11
9. Financiën	12
Begroting 2006	12
Verkorte balans per 31 december 2005	13
Verkorte staat van baten en lasten over 2005	14
Accountantsverklaring	15
Bijlage 1	
Aangesloten organisaties	16

1. Inleiding

Voor u ligt het jaarverslag 2005 van Vereniging Zeeuwse Milieufederatie (ZMF). De vereniging is in Goes gevestigd en heeft volledige rechtsbevoegdheid. De statuten zijn vastgelegd in een notariële akte. De Vereniging Zeeuwse Milieufederatie staat ingeschreven bij de Kamer van Koophandel Zeeland onder dossiernummer 40310527.

Tjeu van Mierlo,
directeur.
Goes, april 2006.

2. Doelstelling en visie

Doelstelling volgens de statuten

De vereniging heeft tot doel om in het belang van mens, flora en fauna het juiste beheer te bevorderen van milieu, natuur en landschap in het bijzonder in de provincie Zeeland. Dit alles in de meest ruime zin.

Missie en visie van Vereniging Zeeuwse Milieufederatie (uit het beleidsplan 2002-2006)

Wie zijn wij?

De Zeeuwse Milieufederatie is een onafhankelijke deskundige natuur- en milieuorganisatie. Bij de Zeeuwse Milieufederatie zijn 1200 individuele leden aangesloten en 26 regionale en in de regio actieve landelijke natuur- en milieuorganisaties. De Zeeuwse Milieufederatie is onderdeel van een brede natuur- en milieubeweging in Nederland, waarbij zo'n duizend vrijwilligersorganisaties zijn aangesloten.

- De Zeeuwse Milieufederatie is kritisch, daagt uit en biedt perspectieven. Ze onderscheidt zich van de collega-organisaties doordat ze zich met name richt op lobby en beïnvloeding van beslissers, voornamelijk in Zeeland. Die vinden we onder politici, bij overheden, in het bedrijfsleven en bij maatschappelijke organisaties.
- De Zeeuwse Milieufederatie werkt aan ecologische duurzaamheid. Zij doet dit samen met achterban en andere natuur- en milieuorganisaties, maar ook met voorop lopende bedrijven en andere doelgroepen.
- De Zeeuwse Milieufederatie heeft een positieve kijk op de kansen voor ecologische duurzaamheid.
- De Zeeuwse Milieufederatie wil creatief en bruggenbouwend werken. Met de oplossingen die de milieufederatie voor natuur en milieu aandraagt, wil ze laten zien dat ze voor de muziek uitloopt. Met gedrevenheid en vasthoudendheid dringt de milieufederatie aan op realisatie van die oplossingen. Zij zet daarvoor passende middelen in; van dialoog tot juridische acties.

De natuur- en milieuorganisaties in Zeeland zien de Zeeuwse Milieufederatie als coördinerende organisatie, waar het gaat om natuur- en milieubeleid. De federatie zal daarom vaak namens hen het initiatief nemen om doordachte, inspirerende en concrete uitdagingen te formuleren voor natuur, milieu en landschap. Kwaliteit staat daarbij voorop.

Wat willen we?

De Zeeuwse Milieufederatie zet zich in voor een rijke natuur, een schoon milieu en een mooi landschap. Het gaat ons, met andere woorden, om het dichterbij brengen van ecologische duurzaamheid. Een schoon milieu en een goede leefomgevingkwaliteit vormen een noodzakelijke voorwaarde voor de gezondheid en veiligheid van mensen.

Wij realiseren ons dat ecologische duurzaamheid slechts tot stand kan komen als deze in goede balans is met economische en sociaal-culturele kwaliteit. Mensen moeten dus ook voldoende sociale en economische duurzaamheid ervaren. Deze drie bouwstenen zijn een belangrijke voorwaarde om te komen tot een duurzame samenleving.

Hoe belangrijk sociale en economische duurzaamheid ook zijn, wij richten ons tot ecologische duurzaamheid. Vanzelfsprekend spelen ook andere duurzaamheidsaspecten een rol in onze analyses en in onze visie en uiteindelijk ook in onze concrete aanpak. Om hier draagvlak voor te vinden, zoeken en vormen we coalities met overheden en maatschappelijke organisaties. Het gaat vooral om het oplossen van de grote, maar ook weerbarstige milieuproblemen zoals terugdringen CO₂-uitstoot, behoud biodiversiteit, beheer van hulpbronnen en aanpak van schadelijke stoffen. Voor de oplossing ervan zijn veranderingsprocessen nodig die ingrijpen in het maatschappelijk systeem. Dit betekent dat technologische, economische, én sociaal-culturele veranderingen nodig zijn die elkaar moeten ondersteunen. Feitelijk gaat het dan om een 'transitie' naar een samenleving waarin behoeften worden vervuld tegen een fractie van de huidige belasting van het milieu. Die omvorming krijgt eveneens ruime aandacht in het Vierde Nationaal Milieubeleidsplan.

3. Bestuur en directie

De ZMF is een vereniging waarbij de ledenvergadering het hoogste orgaan is. Ten minste twee maal per jaar vinden ledenvergaderingen plaats die openbaar zijn. In die vergaderingen worden belangrijke beslissingen genomen zoals het vaststellen van de begroting, de jaarstukken en het beleid van de organisatie.

De vereniging kent een bestuur, bestaande uit ten minste acht en ten hoogste dertien personen, die de belangen van de vereniging in de meest ruime zin des woords behartigt. Dit bestuur heeft een bureau in het leven geroepen om vorm te geven aan haar beleidsvoornemens en een dagelijks bestuur ingesteld van 3 personen, om toezicht te houden op de dagelijkse gang van zaken van het bureau. In dit dagelijks bestuur hebben zitting de voorzitter, secretaris en penningmeester van de vereniging.

Het bestuur heeft een directeur belast met de leiding over de dagelijkse gang van zaken op het bureau. Aan deze directeur zijn door het bestuur van de Vereniging Zeeuwse Milieufederatie taken en bevoegdheden gedelegeerd, die zijn vastgelegd in een directiestatuut. De belangrijkste zijn:

1. De directeur heeft onder verantwoordelijkheid van het bestuur de leiding van de voorbereiding en de uitvoering van het beleid van de vereniging en de coördinatie van de dagelijkse gang van zaken.
2. Alle besluiten ter uitvoering van het vastgestelde beleid, dan wel ter uitvoering van de voorschriften van de overheid, worden genomen door de directeur.

De directeur is achteraf verantwoording schuldig aan het bestuur ter zake van de wijze waarop de overgedragen bestuurstaken, bevoegdheden en verantwoordelijkheden worden uitgeoefend.

In geval de directeur langdurig afwezig is, neemt de senior beleidsadviseur de werkzaamheden tijdelijk waar.

Samenstelling bestuur en directie per 31 december 2005

Dagelijks bestuur:

Voorzitter: de heer J.C.Th. van der Doef.

Secretaris / plaatsvervangend voorzitter: de heer L.H. Remmerswaal / de heer G.M. van der Slikke.

Penningmeester: De heer P.J. van Eikeren.

Algemeen bestuur:

De heer J.R. Heringa

De heer D. Eveleens

Mevrouw J. de Groene

Mevrouw W. Dekker

De heer M.P. van Liere

De heer M.J.A. van der Krabben

De heer T.A.J.F. van Riet

Directie:

Directeur: de heer M.F.A.M. van Mierlo.

4. Stad en Land

Omgevingsplan

Het provinciaal omgevingsplan is in de maak. Een bijzonder belangrijk plan dat het Zeeuwse beleid voor de fysieke leefomgeving voor een langere tijd gaat vastleggen. Er komt daarmee één plan voor water, milieu en ruimte. De ZMF heeft veel tijd en zorg besteed aan bijdragen voor de beleidsvoorbereiding. Met de achterban is het voorontwerp besproken, voor Gedeputeerde Staten zijn samen met andere organisaties adviezen opgesteld en alternatieve voorstellen zijn aan ambtenaren en bestuurders voorgelegd. De ZMF heeft de provincie gevraagd de Zeeuwse waarden als rust, ruimte en natuur te beschermen en de milieuambitie in de havengebieden naar een hoger plan te tillen. Verevenen, het gelijktijdig investeren in economie en ecologie, zal in de huidige tekst weinig voor natuur en landschap opleveren, omdat ieder het naar eigen goeddunken kan invullen. Die ruimte laat het plan. Het moet in mei 2007 gereed zijn.

Gemeenten en milieu

Gemeenten vormen een belangrijke doelgroep. Politieke partijen, maar ook de ZMF, hebben zich voorbereid op de gemeenteraadsverkiezingen in 2006. Wij hebben in juni van het verslagjaar alle raadsfracties een samen met de achterban opgesteld verlanglijstje gestuurd, toegesneden op de eigen gemeente. Doel van deze activiteit was het 'vergroenen' van de verkiezingsprogramma's. Een aantal raadsleden en raadsfracties heeft gereageerd en aangegeven de suggesties mee te nemen bij het schrijven van de verkiezingsprogramma's.

Een opmerkelijke publicatie vormde de Zeeuwse Atlas voor Duurzaamheid, uitgebracht door de ZMF in samenwerking met het Platform voor Duurzame ontwikkeling. De atlas brengt de prestaties van de Zeeuwse gemeenten in beeld op het gebied van energie en klimaat. In de atlas zijn ook rapportcijfers voor het gevoerde beleid opgenomen. Maar ook voorbeelden van beleid in de praktijk. Het doel was gemeenten te stimuleren tot een meer succesvol energie- en klimaatbeleid. Gemeenten krijgen inzage in de eigen prestaties en in die van andere gemeenten. Hopelijk prikkelt dat tot meer activiteit op het gebied van natuur en milieu.

Jarenlang was er een structureel overleg met de gemeentelijke hoofden van de afdeling milieu, het GOGeM. Door de sterk teruglopende belangstelling hebben we deze activiteit helaas moeten stopzetten.

Opleving atoomstroom

Het was een energiek jaar met de come back van kernenergie. Staatssecretaris Van Geel vreesde voor een schadeclaim bij sluiting van de kerncentrale in Borssele in 2013. Hij zocht een uitweg in een verwerpelijke ruil. De kerncentrale mag tot 2033 open blijven onder voorwaarde dat Essent en DELTA miljoenen gaan investeren in duurzame energie. De ZMF heeft het plan met de staatssecretaris besproken en erop aangedrongen voet bij stuk te houden en de in het kabinet gemaakte afspraken, om de kerncentrale in 2013 te sluiten, na te komen. In een gezamenlijke actie in Den Haag hebben Greenpeace, Natuur en Milieu en ZMF Van Geel een petitie aangeboden met de boodschap van de deal af te zien. Het loze argument dat kernenergie een belangrijke bijdrage kan leveren aan het terugdringen van de emissie van CO₂, heeft de discussie over een tweede kerncentrale in Zeeland weer doen oplaaien. In de brochure 'Kernenergie, *niet doen*' hebben de milieuorganisaties de argumenten tegen kernenergie geactualiseerd en op een rij gezet. Andere plannen voor het opwekken van energie dienden zich aan. De ZMF heeft ze zorgvuldig bestudeerd en besproken en van commentaar voorzien.

De plannen van BIOX om twee kleine palmoliecentrales in Zeeland te starten, leidden tot gesprekken met daarbij de nodige kritiek van milieuorganisaties. Voor de aanleg van palmolieplantages moeten oerbossen wijken. Met Nedalco is gesproken over Zeeuwse kansen voor biobrandstoffen. Met DELTA is overlegd over de bouw van een nieuwe warmte-kracht koppelingscentrale in het Sloegebied. Dit plan is door ons niet met open armen ontvangen. De emissie van stikstofoxiden is te hoog en maar een deel van alle warmte die vrijkomt, kan worden afgezet. Bijstoken van de kolencentrale met biomassa kwam weer in de plannen terug. Prima hebben we gezegd, maar zorg er dan wel voor dat een lekkende warmtewisselaar wordt verwijderd. Die zorgt voor onnodige uitstoot van allerlei vervelende stoffen.

Naar een CO₂ neutrale provincie

De ZMF heeft een spraakmakende visie gepresenteerd over de technische haalbaarheid van een CO₂-neutraal Zeeland. Met CO₂-neutraal bedoelen we dat er bij activiteiten en processen per saldo geen koolstofdioxide (CO₂) vrijkomt. Het energieadviesbureau Ecofys heeft uitgerekend dat een CO₂-neutrale provincie in 2050 mogelijk is. Belangrijkste optie is het verbeteren van de efficiency, gevolgd door opwekking van duurzame energie (windpark op zee en biobrand- of grondstoffen) en ten slotte CO₂-opslag als overgangsoptie.

In november is die visie tijdens een druk bezochte workshop met overheid, bedrijfsleven, verkeer en vervoer en bouwen en wonen besproken. Bijna iedereen was het eens over de gezamenlijke probleemerkenning en de noodzaak en wil om CO₂ te reduceren. De milieufederatie start in 2006 met projecten als: CO₂-neutrale producten en CO₂-neutrale straat. Dat laatste in samenwerking met DELTA en een bouwbedrijf.

Energiebesparing in het Midden- en Kleinbedrijf

MKB-Zeeland en de ZMF hebben een gezamenlijke website www.energiebespareninzeeland.nl geopend met tips en informatie over energiebesparende maatregelen voor ondernemers in het midden- en kleinbedrijf. Er komt een aantal bedrijven aan het woord die vertellen welke maatregelen zij hebben genomen om energie te besparen. Uiteraard ontbreekt een overzicht van subsidiemogelijkheden niet. De site is in het verslagjaar per dag door gemiddeld 25 mensen bezocht.

Fijn stof is niet fijn

De ZMF heeft de vergunning van OVET Vlissingen aangegrepen om opnieuw aandacht te vragen voor de problemen met fijn stof, de allerkleinste deeltjes die door menselijke activiteiten in de lucht komen. Fijn stof veroorzaakt gezondheidsschade.

In Sloe en Kanaalzone zit de fijn stof-belasting op de normgrens. De ZMF heeft de provincie gevraagd om een adequaat meetnet om de problematiek goed in beeld te kunnen brengen. De provincie heeft daar positief op gereageerd.

Gemeenten zijn met het boekje 'De tien voor lucht' geïnformeerd over de mogelijkheden om de lucht schoner en gezonder te krijgen. Het gaat hierbij om de aanpak van fijn stof en stikstofdioxide. Het boekje bevat een pakket van 10 maatregelen om dit te realiseren.

Mobiliteit

Goederenvervoer over de weg neemt de komende jaren fors toe. Daarom hebben de zuidelijke milieufederaties actief binnen Incodelta, het samenwerkingsverband in Zuid-Nederland dat wil bijdragen aan het duurzaam goederenvervoer, het initiatief genomen voor een project. Met het project 'bedrijventerreinen en goederenvervoer' willen de milieufederaties bereiken dat het ontsluiten van bedrijventerreinen ook plaats vindt via spoor en water en mogelijk ook per buis. Deze multi-modale ontsluiting dient te worden gerealiseerd bij het revitaliseren van bestaande en bij het ontwikkelen van nieuwe bedrijventerreinen. Dat helpt om vrachtkilometers over de weg te sparen en schonere vervoersvormen te stimuleren. Daartoe zullen binnen gemeenten en provincie de afdelingen ruimte, milieu, economie, verkeer en infrastructuur beter moeten samenwerken. Het project heeft binnen Incodelta bestuurlijke steun gekregen.

In overleggen over havenbeleid en sociaal-economisch beleidsplan heeft de ZMF de keuze voor Zeeland distributieland afgewezen. Het concept past niet binnen de versterking van de groen blauwe oase en heeft te weinig toegevoegde waarde.

De provincie Zeeland ging aan de slag met een nieuw fietsbeleid. Verschillende initiatieven voor het Actieplan Fiets 2005-2010 waren zo beneden de maat dat Fietsersbond en ZMF nieuwe voorstellen hebben gelanceerd. Resultaat is een veelbelovend actieplan. Zo worden binnenstedelijke hoofdroutes voor fietsers gestimuleerd en wordt toegewerkt naar een Zeeuws Fietsbureau dat kennis verzamelt en wegbeheerders ondersteunt en adviseert.

Planologie

De ZMF volgt de planologische zaken in de provincie reactief, maar initieert tevens projecten die beogen het planologische beleid op het gebied van natuur, milieu en landschap naar een hoger niveau te tillen. In 2005 is vooral aan projecten gewerkt, die de balans in de driehoek people, planet, profit bevorderen. Het project 'Ruimte voor Organisch Groeien' betreft de vormgeving van uitleglocaties voor woningbouw in de kleinere kernen met respect voor het landschap en de cultuurhistorie. In 2005 heeft de ZMF een conferentie georganiseerd. Samen met 6 andere provinciale milieufederaties en Natuur en Milieu. Een kleine honderd professionals kwamen tot de conclusie, dat bouwen rondom dorpen vele kansen biedt, mits gefaseerd, niet projectmatig opgepakt en in balans met het landschap. Bouwen om voorzieningen in stand te houden, werd unaniem afgewezen. De deelnemers dragen in hun professionele wereld deze conclusies uit. 'Zeeland Woonland' van de ZMF sluit daarbij aan met een economisch model voor verevening. Groene wensen worden betaald uit de opbrengsten van woningbouw buiten de huidige bebouwingsgrenzen. Op die manier kunnen de economie en ecologie van Zeeland een impuls krijgen. De conceptvisie werd in november aan de ledenvergadering voorgelegd. De belangrijkste boodschap van deze avond was om spreiding in het buitengebied te voorkomen.

In 2006 zal de visie worden gelanceerd.

Het project 'Lagenbenadering' leert het maken van de juiste keuzes in de ruimtelijke ordening. Daar zijn we mee gestart. Het vervolg ligt in 2006.

De regionale Planologiewerkgroepen worden nauw bij deze activiteiten betrokken en ook ondersteund met hun eigen programma's.

Al deze resultaten zijn gebruikt bij de beïnvloeding van het provinciale Omgevingsplan (IOP) en gemeentelijke bestemmingsplannen. Het effect hiervan is een diepgravende discussie over verevening en de verwerking van de Lagenbenadering en Organisch Groeien in verschillende bestemmingsplannen. Voorbeeld voor de introductie van de lagenbenadering is de gemeente Kapelle. De gemeenten Hulst en Sluis introduceerden organisch groeien.

5. Milieu en economie

Economisch beleid

Om de inbreng voor het provinciale sociaal-economisch beleidsplan gewicht te geven, heeft de ZMF adviesbureau KPMG gevraagd om een visie op de Zeeuwse havens te ontwikkelen. Uitgangspunten : het gaat om regionale havens, het verkennen van niches, het aansluiten bij en het versterken van huidige bedrijvigheid en de koppeling van binnenvaart aan short sea shipping. Na de statenvergadering in april kwamen veel statenleden voor een presentatie van de visie bij elkaar in de Abdij. Gedeputeerde Van Waveren nam het eerste exemplaar in ontvangst en zegde toe de visie te betrekken bij de maatschappelijke kosten batenanalyse (MKBA) voor de WCT. De visie is later in het jaar ook ingezet in de discussie over de invulling van de Zeeuwse havens. De provincie heeft deze discussie georganiseerd als inbreng voor het omgevingsplan.

Duurzame innovaties in de metaalindustrie

De ZMF heeft de dialoog met bedrijven uit de metaalindustrie over duurzaam ondernemen opgepakt met als doel 'het stimuleren van duurzame innovaties en vernieuwende partnerschappen bij bedrijven uit de metaalindustrie'. Adviesbureau CE uit Delft heeft, in opdracht van de ZMF, een groot deel van de uitvoering van het project voor haar rekening genomen. De uitkomsten van het project waren enigszins teleurstellend. Het werven van bedrijven bleek moeilijk doordat potentiële bedrijven, FME en Metaalunie, sceptisch staan tegenover duurzaam ondernemen. Uiteindelijk is besloten met twee bedrijven verder te gaan: Heerema en Shipyard de Donge. Beide bedrijven hebben een positieve grondhouding ten aanzien van duurzaam ondernemen maar het extern communiceren over eigen innovaties en het naar buiten treden met de eigen aanpak van duurzaam ondernemen was nog een stap te ver. Het blijft een langzaam proces van bewustwording en kleine stappen.

Landbouw

De ZMF heeft samen met de andere partijen in Mineralen en Middelen Meester (MMM) met voorbeeldprojecten zoals 'Met minder mineralen meer mans' werk gemaakt van het terugdringen van de hoeveelheid bestrijdingsmiddelen en mineralen in de Zeeuwse sloot. Aangezien MMM door de landbouw en waterschappen goed wordt opgepakt, heeft de ZMF in 2005 haar activiteiten binnen MMM afgebouwd.

Voorlichting over biologische landbouw op aanvraag

In het kader van dit project zijn door de voorlichtingspool van biologische boeren, boerinnen en vrijwilligers volop voorlichtingsactiviteiten georganiseerd over de biologische landbouw en voeding in Zeeland. Er zijn lezingen/excursies gegeven voor vrouwengroepen, kramen bemenst en er zijn samen met het IVN Consulentenschap Zeeland lessen en veldexcursies verzorgd voor middelbare scholieren. Daarnaast heeft de ZMF ter ondersteuning van de voorlichtingscampagne een website ontwikkeld over de biologische landbouw in Zeeland: www.biologischinzeeland.nl. Gedeputeerde Poppelaars stelde de site in gebruik tijdens de jaarlijkse open dagen biologische landbouw.

6. Natuur en landschap

Europese wetgeving en Zeeuwse natuur

In het najaar is de nieuwe Natuurbeschermingswet van kracht geworden waardoor de Vogel- en Habitatrichtlijn nu ook direct in de Nederlandse wetgeving is doorgevoerd. De positie van de natuur binnen en buiten de Ecologische Hoofdstructuur (EHS) is daardoor verbeterd.

Een positie die van belang is gebleken voor het behoud en de verbetering van de natuurkwaliteit. Vooral voor de Deltawateren is die invloed goed te merken gezien de zoektocht naar mogelijkheden voor het herstel van de dynamiek van zoet en zout en van het getij. De ZMF steunt deze zoektocht van harte.

De Raad van State volgt de veranderingen en heeft na een bezwaar van de ZMF geoordeeld dat het effect dat het kunstlicht van de kassen in de Bathpolder heeft op de Oosterschelde, onvoldoende onderzocht is. De Natuurbeschermingswetvergunning uit 2003 is daarmee komen te vervallen. Er wordt nu gewerkt aan het verbeteren van de situatie.

Ook het Projectbureau Zeeweringen was zich bewust van de status van de buitendijkse natuurgebieden. Desondanks hebben de ZMF en Vogelbescherming Nederland bij de nationale overheid vaak aan de bel moeten trekken over de gebrekkige bescherming van de natuur na dijkverbeteringwerken. De ZMF is zeker niet tegen het gebruik als fietspad van buitendijkse onderhoudspaden. Dat kan op veel plaatsen, maar niet óveral en niet áltijd.

De visserij heeft dit jaar intensief kennis gemaakt met de implementatie van de Vogel- en Habitatrichtlijn. De ZMF heeft hierover goede contacten gehad met de sector. Dat betekent nog niet dat we het altijd met elkaar eens zijn.

Met de Japanse oester is de ZMF in het middelpunt van de belangstelling gekomen. De provincie Zeeland en de visserijsector zoeken naar manieren om de woekering van dit schelpdier te stuiten. In de voorbereidingen voor een proef met het verwijderen van Japanse oesters in de Oosterschelde werd het beeld gecreëerd als zou de ZMF alleen maar willen streven naar het zoveel mogelijk verkleinen van de proef. Feit is echter dat wij alleen hebben benadrukt dat de proef maximale informatie en zo min mogelijk schade moet opleveren. Er kleven niet alleen nadelen aan de oester, ook het wegvissen daarvan kan wel degelijk negatieve gevolgen hebben.

Ook hebben we vele inspanningen moeten doen om de import van Ierse en Britse schelpdieren naar de Oosterschelde te laten stoppen. Wij zijn, met vele andere deskundigen, van mening dat door die import ook vreemde planten en dieren geïntroduceerd kunnen worden, die de natuur danig kunnen ontregelen.

Na het verschijnen van het Beleidsbesluit schelpdiervisserij is de provincie Zeeland het Visserij Initiatief Zeeland begonnen. De ZMF neemt deel aan dit platform voor verduurzaming en innovatie van de (schelpdier-) visserij.

Gebiedsgerichte projecten

Ook dit jaar was de ZMF betrokken bij een aantal gebiedsgerichte projecten. Voorbeelden zijn de herziening van het groenbeleid van het Waterschap Zeeuwse Eilanden, vooral gericht op Walcheren, maar ook de ontwikkelingen rond de Gouwepolders tussen Zierikzee en het Dijkwater, de Kop van Schouwen en het Nationaal Park Oosterschelde.

De 'nieuwe wind' van de ontwikkelingsplanologie waait ook door Zeeland en dat is te merken in de gebiedsprojecten. Wij zetten ons vooral in voor de versterking van de landschapskwaliteit. Het project in de Gouwepolders werd aanvankelijk ambitieus opgezet en de ZMF heeft zich ervoor ingezet dat de ontwikkelingen in het gebied vooral ook ten goede komen aan de kwaliteit van het landschap. De constructie die een adviesbureau daarvoor had uitgewerkt – een vorm van verevening – wordt nu gebruikt als bouwsteen voor het nieuwe bestemmingsplan Buitengebied, maar de aandacht voor de Gouwepolders is eigenlijk verdwenen.

Op Noord-Beveland vroegen de 'groenblauwe slinger' en de geplande bouw van een hotel/restaurant langs de N256 (Goes-Zierikzee) onze aandacht. Rond de groenblauwe slinger, waarvoor wij een inspraakreactie hebben gemaakt, is het nu betrekkelijk stil. Na een besluit van Provinciale Staten is de deur naar de bouw van het hotel open gezet. De ZMF betreurt dat. Niet vanwege het ontwerp, want dat is zeer aansprekend, maar wel vanwege de locatie die volgens de ZMF onzorgvuldig is gekozen.

De provincie Zeeland organiseerde in het najaar een evaluatiebijeenkomst rond het gebiedsproject Schouwen West. Daaruit is naar voren gekomen dat met name op het gebied van de verdrogingsbestrijding nog veel werk te doen is. De ZMF heeft zich hier samen met de terreinbeheerders Natuurmonumenten en Staatsbosbeheer voor ingespannen.

Ook in het kader van het project 'Land in Zicht' heeft de ZMF zich sterk gemaakt voor een succesvolle koppeling van ontwikkeling aan de ene kant en versterking van het landschap aan de andere kant. Het ministerie van Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit wil in de Nationale Landschappen werken met de Ontwikkelingsgerichte landschapsstrategie. Dat is een rekbaar begrip en de ZMF heeft dan ook gewerkt aan de nadere concretisering daarvan. Daarbij hebben we ons gericht op Walcheren.

Duisternis

In kader van het landelijke project 'Laat het donker donker' heeft de ZMF in 2005 met succes het thema duisternis op de politieke agenda gezet en via publieksactiviteiten volop aandacht gevraagd voor behoud van de donkere Zeeuwse nacht en de aanpak van lichthinder. Onder grote belangstelling vond in oktober op drie locaties de ' Zeeuwse Nacht van de Nacht' plaats.

Voor overheden heeft de ZMF samen met onze achterban een gemeentelijke top 5 van lichthinder samengesteld. Doel was het prikkelen van gemeenten om lichthinder aan te pakken. Daarnaast heeft de ZMF samen met de provincie Zeeland en de hulp van vrijwilligers een lichtbronnenkaart van Walcheren gemaakt om te laten zien waar zich lichtbronnen bevinden en waar het nog echt donker is. De kaart heeft veel publiciteit gegenereerd en heeft er voor gezorgd dat er nu voor heel Zeeland een lichtkaart komt.

Om werk te maken van het bestrijden van lichthinder heeft de ZMF samen met Dynamicon, Philips, Rijkswaterstaat en de provincie Zeeland en Noord-Holland een inspirerende workshop 'Slim belichten' georganiseerd. Vooral gemeenten zijn handreikingen geboden. De workshop heeft duisternis als oerkwaliteit op de gemeentelijke beleidskaart gezet. De provincie werkt haar beleid verder uit.

De groene en blauwe aders van Zeeland

In 2005 is er hard gewerkt om het landschappelijk wandelnetwerk rond Wolphaartsdijk en Oud-Sabbinge tot uitvoering te brengen. Er zijn routes uitgezet, er is met grondeigenaren gesproken over beplantingen en openstelling voor wandelaars en er is subsidie aangevraagd. Resultaat is dat we in 2006 met de uitvoering kunnen starten. Voor een wandelroute en landschappelijke versterking van de Schouwse dijk zijn er contacten met Waterschap Zeeuwse Eilanden gelegd.

Platteland

Op het platteland verandert veel. Het belang van de landbouw als traditionele drager van het landschap vermindert en her en der ontspruiten nieuwe initiatieven, al dan niet voortgestuwd door het nieuwe ontwikkelingsgerichte beleid. Het platteland is in beweging. In die beweging heeft het Consortium Vitaal Platteland een erg bescheiden inbreng gehad, doordat ze zich voornamelijk gericht heeft op de verdeling van subsidiestromen. De ZMF is van mening dat het Consortium zich meer als denktank voor het vitaliseren en verduurzamen van het platteland dient in te zetten. Die omslag is in 2005 echter nog niet gemaakt.

7. Water

Schelde-estuarium

2005 was het jaar van de besluiten van Nederland en Vlaanderen over de toekomst van het Schelde-estuarium. De Werkgroep Schelde-estuarium (WSE) heeft voortdurend haar invloed proberen aan te wenden bij het opstellen van de overeenkomsten. Dat is behoorlijk gelukt, hoewel er enkele storende discrepanties bestonden tussen de Ontwikkelingsschets 2010 en het verdrag dat de afspraken uit deze schets formeel vaststelt. Het betrof met name de tijdsplanning voor de Nederlandse natuurprojecten en de omvang van de Vlaamse. Op onze aandring heeft de Vlaamse minister in het openbaar gemeld de eerdere afspraken te willen eerbiedigen. De eerste belangrijke etappe naar een integrale ontwikkeling van het Schelde-estuarium is daarmee afgesloten. In de voorbereidende fase naar de uitvoering blijven we alert op het nakomen van de gemaakte afspraken.

In het kielzog van de internationale overeenkomsten hebben Rijk en provincie afspraken gemaakt over de projecten die in Zeeland moeten plaatsvinden. Zeeland regisseert de ontpoldering van minstens 600 hectare natuurontwikkeling langs de Westerschelde en het Rijk stelt geld beschikbaar voor het oplossen van sommige infrastructurele knelpunten in de provincie. In die afspraken zit ook een flankerend beleid voor de landbouw. De Zeeuwse partijen hebben deze uitkomst eendrachtig voorbereid. In dit Zeeuwse spoor heeft de ZMF veel energie gestoken. Voordat de spa de grond in gaat, zal nog wel de nodige weerstand ontstaan, maar het lijkt erop dat de natuurmaatregelen voldoende hard zijn opgenomen in de afspraken om zeker te zijn van de uitvoering. De rol van WSE en ZMF ligt dan ook meer bij het bewaken van de gemaakte afspraken en het voorkomen dat flankerende maatregelen de natuurwinst schaden, dan het binnenhalen van nieuwe beloftes.

Delta Overleg

Een hernieuwd aandachtspunt vormen de baggerwerken in de diverse Deltawateren. In 2004 is een nieuwe toetsingsmethode van kracht geworden, die enkele zwakke kanten kent in de uitvoering. Onze opvatting is dat er een zekere nonchalance in de uitvoering bestaat. Inmiddels zijn hierover met Rijkswaterstaat verschillende werkafspraken gemaakt. Het lijkt raadzaam de kritische houding vol te houden, omdat in 2006 een evaluatie van de nieuwe toetsingsmethode plaatsvindt.

In de schoot van het Delta Overleg heeft Natuurmonumenten het initiatief genomen met zusterorganisaties in de regio de agenda voor de besluitvorming over de Deltawateren actief te beïnvloeden. Het is een overleg op directeursniveau. Voorop staan visieontwikkeling en concrete maatregelen. Er is veel energie gestoken in het opkrikken van de kennis over de haalbaarheid van verschillende ontwikkelingsrichtingen.

Integraal waterbeheer

De implementatie van de Kaderrichtlijn Water (KRW) vraagt veel aandacht. Het is een ingewikkelde materie. Vast staat wel dat de KRW duidelijke consequenties zal hebben voor het waterbeheer. De overheid is erg huiverig voor met name de financiële gevolgen. Als het water schoner moet, kost dat geld. Daarom benadrukt ze constant dat de maatregelen die genomen worden haalbaar en betaalbaar moeten zijn. De ZMF heeft deelgenomen aan de klankbordgroep en heeft zich vooral gericht op het in beeld houden van de doelstelling van de KRW: het verbeteren van de waterkwaliteit. Het project van het Netwerk van de milieufederaties en Natuur en Milieu heeft ons daar in 2005 bij geholpen.

Waterkaravaan

In mei heeft de milieueducatieboot van Stichting Reinwater 'de Waterkaravaan' de gemeente Goes aangedaan. De ZMF had de regionale coördinatie. Met diverse activiteiten zijn overheden, scholen en Goese burgers geïnformeerd en gestimuleerd om een steentje bij te dragen aan het duurzaam waterbeheer. Er was veel persaandacht voor deze activiteiten.

8. Bureau en medewerkers

Het bureau is gevestigd aan het Ravelijn de Groene Jager 5, 4461 DJ Goes (postadres : postbus 334, 4460 AS GOES).

De ZMF is telefonisch te bereiken onder nummer (0113) 230075, per fax onder nummer (0113) 250955 en per e-mail onder info@zmf.nl. Het persoonlijke e-mail adres van de medewerkers vindt u hieronder. Hieronder treft u een overzicht van de medewerkers van de ZMF. De totale formatie van het bureau is 8,4 fte.

Tjeu van Mierlo, directeur, Algemeen milieubeleid, Milieu en economie, Energie, Mobiliteit
vmierlo@zmf.nl

Gijs van Zonneveld, hoofd Groene Ruimte, senior beleidsmedewerker
gvzonneveld@zmf.nl

Conny Buijs, Gemeentelijk milieubeleid, Leefomgevingskwaliteit bebouwd gebied, Mobiliteit
cbuijs@zmf.nl

Ilse Pama, Milieu en economie en Integraal waterbeheer
ipama@zmf.nl

Melissa Ernst, Duurzame landbouw, Plattelandsvernieuwing, Energie
mernst@zmf.nl

Geertje van der Krogt, Planologie
gvdkrogt@zmf.nl

Vincent Klap, coördinator Werkgroep Schelde-estuarium, coördinator Delta overleg
vklap@zmf.nl

Evelien Lievens, managementassistente
elievens@zmf.nl

Elly Geelhoed, secretaresse, secretariaat Wantij
egeelhoed@zmf.nl

Tilly Kats/ Margee Schroevers, administratief/secretarief medewerker
tkats@zmf.nl

Graciëlla van der Heijde, financiële administratie
gvheyde@zmf.nl

Willem de Weert, eindredacteur Wantij
(e-mail voor Wantij naar egeelhoed@zmf.nl)

9. Financiën

Begroting 2006

Vastgesteld ledenvergadering 22 november 2005

	begroot 2005	begroot 2006
Baten		
Subsidie provincie Zeeland	€ 330.330	€ 354.539
Subsidies gemeenten	€ 3.800	€ 2.800
Contributies	€ 30.000	€ 30.000
Projectopbrengsten	€ 338.686	€ 337.001
Rente	€ 5.000	€ 6.500
Totale baten (A)	<u>€ 707.816</u>	<u>€ 730.840</u>
Lasten	begroot 2005	begroot 2006
Personeelskosten	€ 511.922	€ 529.874
Afschrijvingen	€ 7.200	€ 9.180
Projecten (gemaakte kosten)	€ 37.000	€ 40.000
Budget Groene Ruimte en Milieu	€ 28.000	€ 28.560
Huisvestingskosten	€ 31.270	€ 32.774
Wantij	€ 24.000	€ 29.157
Kantoorkosten	€ 31.750	€ 28.895
Algemene kosten	€ 31.310	€ 32.250
Diversen	€ 5.214	€ -
Rente lasten	€ 150	€ 150
Totale lasten (B)	<u>€ 707.816</u>	<u>€ 730.840</u>
Resultaat (A-B)	<u>€ -</u>	<u>€ -</u>

Verkorte balans per 31 december 2005

ACTIVA	31 december 2005		31 december 2004	
	€	€	€	€
Materiële vaste activa				
Kantoorinventaris		23.271		19.684
Vorderingen				
Debiteuren	19.865		0	
Overige vorderingen en overlopende activa	219.183		195.184	
		239.048		195.184
Liquide middelen		301.873		295.963
Totaal activa		<u>564.192</u>		<u>510.831</u>
PASSIVA				
Eigen vermogen				
Besteedbaar vermogen				
- Bestemmingsreserve door bestuur bepaald	62.855		109.150	
- Reservefonds	199.744		193.767	
		262.599		302.917
Vastgelegd vermogen				
- Bestemmingsfonds	119.345		74.981	
- Fonds activa bedrijfsvoering	23.271		19.683	
		142.616		94.664
Kortlopende schulden (ten hoogste 1 jaar)				
Crediteuren	53.769		18.082	
Belastingen en premies sociale verzekeringen	13.594		12.934	
Overige schulden en overlopende passiva	91.614		82.234	
		158.976		113.250
Totaal passiva		<u>564.192</u>		<u>510.831</u>

Verkorte staat van baten en lasten over 2005

	<u>2005</u>	<u>begroting 2005</u>	<u>2004</u>
	€	€	€
FONDSSENWERVING			
Baten uit eigen fondsenwerving			
Contributies	29.753	30.000	30.134
Giften	0	0	5.000
	<u>29.753</u>	<u>30.000</u>	<u>35.134</u>
Kosten fondsenwerving			
Uitvoeringskosten	6.063	750	2.555
<i>(in % van baten uit eigen fondsenwerving)</i>	20%	3%	0%
Netto baten eigen fondsenwerving	<u>23.691</u>	<u>29.250</u>	<u>32.579</u>
Subsidies overheden en anderen	556.621	672.816	505.476
Aandeel in acties van derden (Fonds Provinciale Milieufed)	189.323	0	158.328
Overige baten	38.467	5.000	35.224
Totaal beschikbaar doelstelling	<u>808.102</u>	<u>707.066</u>	<u>731.607</u>
BESTEDINGEN			
Stad en Land			
Uitvoeringskosten projecten	154.102	156.308	129.868
Beleidsbeïnvloeding	17.430	17.368	21.157
	<u>171.532</u>	<u>173.676</u>	<u>151.025</u>
Natuur en Landschap			
Uitvoeringskosten projecten	141.610	156.308	120.968
Beleidsbeïnvloeding	109.000	17.368	107.690
	<u>250.610</u>	<u>173.676</u>	<u>228.658</u>
Water			
Uitvoeringskosten projecten	168.468	156.308	94.582
Beleidsbeïnvloeding	9.347	17.367	49.111
	<u>177.815</u>	<u>173.675</u>	<u>143.693</u>
Milieu en economie			
Uitvoeringskosten projecten	101.345	156.308	72.304
Beleidsbeïnvloeding	79.319	17.367	83.135
	<u>180.664</u>	<u>173.675</u>	<u>155.439</u>
Totaal uitvoeringskosten	<u>780.621</u>	<u>694.702</u>	<u>678.815</u>
Rentelasten en soortgelijke kosten	85	150	147
Afschrijvingen	9.738	7.000	5.964
Overige lasten	10.023	5.214	4.500
Totaal besteed aan doelstelling	<u>800.467</u>	<u>707.066</u>	<u>689.426</u>
Overschot (+) / tekort (-)	<u>7.635</u>	<u>0</u>	<u>42.181</u>
	<u>808.102</u>	<u>707.066</u>	<u>731.607</u>

In 2005 is 85% van alle toekenningen in Stichting Fonds Provinciale Milieufederaties afkomstig van de Nationale Postcode Loterij

Accountantsverklaring

Wij hebben de in dit jaarverslag opgenomen verkorte jaarrekening 2005 van de Vereniging Zeeuwse Milieufederatie te Goes gecontroleerd.

De verkorte jaarrekening 2005 is ontleend aan de door ons gecontroleerde jaarrekening 2005 van de Vereniging Zeeuwse Milieufederatie. Bij die jaarrekening hebben wij op 13 april 2006 een goedkeurende accountantsverklaring verstrekt.

De verkorte jaarrekening 2005 is opgesteld onder verantwoordelijkheid van het bestuur van de vereniging. Het is onze verantwoordelijkheid een accountantsverklaring inzake de verkorte jaarrekening 2005 te verstrekken.

Wij zijn van oordeel dat de verkorte jaarrekening 2005 op alle van materieel belang zijnde aspecten in overeenstemming is met de jaarrekening waaraan deze is ontleend.

Voor het inzicht dat is vereist voor een verantwoorde oordeelsvorming omtrent de financiële positie en de resultaten van de vereniging en voor een toereikend inzicht in de reikwijdte van onze controle dient de verkorte jaarrekening 2005 te worden gelezen in samenhang met de volledige jaarrekening, waaraan deze is ontleend, alsmede met de door ons daarbij op 13 april 2006 verstrekte goedkeurende accountantsverklaring.

Middelburg, 13 april 2006

AccoN AVM Accountants & Adviseurs

Walraven RA

Bijlage 1. Aangesloten organisaties

De ZMF en de aangesloten organisaties hebben gemeenschappelijke belangen. Zij delen kennis en ervaring. De ZMF betreft de lidorganisaties bij het bepalen van haar standpunt over actuele ontwikkelingen. Maar ze kan de lidorganisaties ook ondersteunen bij het bereiken van hun doelen.

De aangesloten organisaties behouden wel hun zelfstandigheid: In het geval van conflicterende belangen probeert de ZMF de standpunten bij elkaar te brengen, maar het staat de lidorganisatie vrij om bij haar eigen standpunt te blijven.

KNNV AFDELING WALCHEREN, VERENIGING VOOR VELDBIOLOGIE

Doel: het beleven, onderzoeken en beschermen van de natuur, door middel van lezingen, excursies, werkgroepen en zonodig het maken van bezwaar tegen aantasting van natuur en landschap.

KNNV AFDELING BEVELANDEN, VERENIGING VOOR VELDBIOLOGIE

Doel: het beleven, onderzoeken en beschermen van de natuur, door middel van lezingen, excursies, werkgroepen en zonodig het maken van bezwaar tegen aantasting van natuur en landschap.

NEDERLANDS INSTITUUT VOOR VOLKSONTWIKKELING EN NATUURVRIENDENWERK (NIVON) AFDELING ZEELAND

Doel: het bieden van recreatiemogelijkheden in harmonie met natuur en landschap, in onderlinge solidariteit. Het Nivon heeft Natuurvriendenhuizen en kampeerterreinen, en organiseert vakanties.

NATUUR- EN VOGELWACHT SCHOUWEN-DUIVELAND

Doel: opkomen voor de belangen van natuur en landschap, door verschillende werkgroepen, actief terreinbeheer en gidsen.

NATUURBESCHERMINGSVERENIGING DE STELTCLUUT

Doel: natuurbescherming in de ruimste zin des woords, in Oost Zeeuws-Vlaanderen. De Steltkluit doet aan natuurstudie, terreinbeheer en voert actie tegen aantasting van natuur en landschap.

NATUURBESCHERMINGSVERENIGING WEST ZEEUWS-VLAANDEREN 't DUUMPJE

Doel: het behartigen van natuurbeschermingsbelangen in West Zeeuws-Vlaanderen.

NATUURVERENIGING THOLEN

Doel: werken aan natuur- en milieubehoud, door middel van educatie, terreinonderhoud en reageren op planologische ontwikkelingen.

VERENIGING VOGELWERKGROEP WALCHEREN

Doel: het beschermen van vogels in de ruimste zin des woords, door middel van tellingen, inventarisaties, en het ondernemen van actie in geval van bedreigingen.

STICHTING DUINBEHOUD ZEELAND

Doel: het bewaken en behartigen van de belangen van natuur en landschap van de duinen.

VERENIGING NATUURMONUMENTEN

Doel: het veiligstellen van natuur, landschap en cultuurhistorie door het aankopen, beheren en beschermen van gebieden.

STICHTING HET ZEEUWSE LANDSCHAP

Doel: het bevorderen van behoud van natuur- en landschapsschoon in Zeeland. Hiertoe koopt HZL (natuur)terreinen aan en beheert ze.

ZEEUWS BIOLOGISCH MUSEUM

Doel: het bijeenbrengen, beheren en presenteren van een natuurhistorische collectie, met name van Zeeland, en het stimuleren van natuur- en milieubesef.

VERENIGING VRIENDEN VAN WESTERSCHOUWEN

Doel: het bevorderen van leefbaarheid in Westenschouwen, Burgh-Haamstede en Renesse, door te streven naar evenwicht tussen de ontwikkeling van de natuur- en landschapswaarden en die van de economie.

VERENIGING STAD EN LANDE VAN SCHOUWEN-DUIVELAND

Doel: stimuleren van het behoud van stedelijke en landschappelijke schoonheid op Schouwen-Duiveland, en het verbreiden van cultuurhistorische kennis over het eiland.

STICHTING HEEMKUNDIGE KRING SAS VAN GENT

Doel: het cultureel erfgoed van Sas van Gent bewaken, bewaren en onder de aandacht brengen, door middel van een jaarlijkse kroniek, lezingen en presentaties.

VERENIGING TOT BEVORDERING VAN DE BIJENTEELT IN NEDERLAND - AFDELING SCHOUWEN-DUIVELAND

Doel: het bevorderen van de bijenteelt op Schouwen-Duiveland.

WERELD NATUUR FONDS, REGIOTEAM ZEELAND

Doel: het bevorderen van de biodiversiteit, Zeeuws, nationaal en internationaal.

STICHTING ZEEUWSE SCHAAPSKUDDE

Doel: beweiding van natuurgebieden en andere terreinen in Zuid-Beveland door middel van een rondtrekkende schaapskudde met herder en honden.

STICHTING BEHOUD DE ZAK VAN ZUID-BEVELAND

Doel: het in stand houden van de natuurlijke en landschappelijke waarden van de Zak van Zuid-Beveland, door het geven van een visie op/meedenken over de ontwikkeling van de Zak.

FEDERATIE VAN HENGELSPORTVERENIGINGEN ZUIDWEST NEDERLAND

Doel: het bevorderen van de hengelsport als sport en recreatie in alle uitingsvormen; het beheren, behouden en bereiken van een duurzame en gevarieerde visstand, waarop een duurzame sportvisserij mogelijk is; een en ander in samenwerking met andere partijen.

STICHTING WELZIJSRAAD SAS VAN GENT

Doel: het met de bevolking bevorderen van het welzijn in Sas van Gent, door het bevorderen van contacten tussen de bevolking en de overheid, het bestuderen van problemen en het geven van advies om ze op te lossen.

VERENIGING ZEEUWIND

Doel: het bevorderen van het gebruik van duurzame, niet vervuilende energiebronnen. Zij doet dit vooral door het plaatsen van windturbines in Zeeland.

ROVER AFDELING ZEELAND

Doel: een goed openbaar vervoer, waardoor dat zowel in de stad als op het platteland een goed alternatief wordt of blijft voor de auto.

FIETSERSBOND AFDELING ZEELAND

Doel: voorrang voor die vormen van vervoer die het milieu sparen, weinig energie vragen en veilig zijn. Vooral voorrang voor fietsers, maar ook voor voetgangers en openbaar vervoer.

STICHTING OUDEWEG ZIERIKZEE

Doel: De stichting heeft ten doel het behouden van het openkarakter, de landelijke schoonheid en de rust in het gebied ten noorden van Zierikzee.